WRZESIEŃ 2025

Rodzaje świadczeń w związku urodzeniem dziecka

FUNDACJA TAURUS

CZEGO DOWIESZ SIĘ Z INFORMATORA:

- jakie są świadczenia w związku z narodzinami dziecka, w szczególności “becikowe”, “kosiniakowe”, zasiłek macierzyński, świadczenie wychowawcze, dofinansowanie do żłobka, ulga prorodzinna

Urodzenie dziecka to wyjątkowe wydarzenie w życiu rodziny, które niesie za sobą nie tylko ogromne emocje, ale i konkretne skutki prawne oraz ekonomiczne. Przepisy prawne przewidują szereg świadczeń, które mają na celu wsparcie rodziców i opiekunów w wychowaniu dziecka, szczególnie w pierwszych latach jego życia. Celem niniejszego informatora jest omówienie głównych rodzajów świadczeń, jakie można uzyskać w związku z urodzeniem dziecka, w świetle obowiązujących przepisów prawa.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (tzw. "becikowe")

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Charakterystyka świadczenia:

Jednorazowa zapomoga w wysokości 1 000 zł przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka. Wypłacana jest na wniosek matki lub ojca dziecka, opiekuna prawnego lub faktycznego dziecka.

Warunki przyznania:

- dochód rodziny nie może przekraczać 1 922 zł netto na osobę,
- matka dziecka musi pozostawać pod opieką medyczną co najmniej od 10. tygodnia ciąży,
- wniosek należy złożyć w terminie do 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Świadczenie rodzicielskie („kosiniakowe")

Podstawa prawna
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych.

Charakterystyka

Przysługuje osobom, które nie są objęte ubezpieczeniem chorobowym, a opiekują się nowo narodzonym dzieckiem (np. studenci, osoby bezrobotne). Wypłacane jest w wysokości 1 000 zł miesięcznie netto.

Okresy wypłaty:

- 52 tygodnie – w przypadku urodzenia jednego dziecka,
- 65 do 71 tygodni – w przypadku więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie.

Zasiłek macierzyński

Podstawa prawna
- Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Beneficjenci:
Zasiłek macierzyński przysługuje osobom ubezpieczonym w ZUS - pracownikom, zleceniobiorcom, przedsiębiorcom. Wypłacany jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Okres wypłaty:
Jest powiązany z okresem urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego, a jego długość zależy od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie. Dla jednego dziecka wynosi 20 tygodni (urlop macierzyński) i 41 tygodni (urlop rodzicielski).

Wysokość zasiłku:
- 100% podstawy wymiaru za okres urlopu rodzicielskiego,
- 70% podstawy wymiaru za okres urlopu rodzicielskiego,
- lub średnio 81,5% – jeśli rodzic złoży wniosek o cały urlop z góry.

Świadczenie wychowawcze („800+")

Podstawa prawna
Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Charakterystyka:
Świadczenie 800 zł miesięcznie przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, niezależnie od dochodu rodziny. Od

2024 r. realizowane jest wyłącznie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a wnioski można składać elektronicznie (np. przez PUE ZUS lub bankowość elektroniczną).

Rodzinny Kapitał Opiekuńczy (RKO)

Podstawa prawna
- Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym.

Cel i warunki:

Kapitał przysługuje na drugie i kolejne dziecko w rodzinie, w wieku od 12 do 35 miesiąca życia. Jego celem jest wsparcie opieki domowej lub alternatywy dla instytucjonalnych form opieki (np. żłobek).

Wysokość i warianty wypłaty:

- 12 000 zł łącznie, wypłacane:
  - przez 12 miesięcy po 1 000 zł,
  - lub przez 24 miesiące po 500 zł.

Nie obowiązuje kryterium dochodowe. Wniosek należy złożyć do ZUS przed ukończeniem przez dziecko 12. miesiąca życia.

Dofinansowanie pobytu dziecka w żłobku („żłobkowe")

Podstawa prawna
- Ustawa o opiece nad dziećmi do lat 3.

Charakterystyka:
Dla dzieci, które nie otrzymują RKO, przewidziano wsparcie w postaci dofinansowania kosztów żłobka, klubu dziecięcego lub opiekuna dziennego.

Wysokość świadczenia:

- do 400 zł miesięcznie, przekazywane bezpośrednio do placówki.

Ulga na dziecko (ulga prorodzinna)

Podstawa prawna
- Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT).

Zakres:

Przysługuje podatnikom wychowującym dzieci - odliczenie od podatku lub zwrot w przypadku braku dochodu. Odliczenie przysługuje także na nowo narodzone dzieci od miesiąca ich urodzenia.

Wysokość ulgi rocznej (2025):

- 1 dziecko – 1 112,04 zł,
- 2 dzieci – łącznie 2 224,08 zł,
- 3 dzieci – łącznie 4 224,12 zł,
- każde kolejne – dodatkowo 2 748,30 zł.

Inne formy wsparcia lokalnego

Niektóre samorządy przyznają dodatkowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka. Mają one charakter uznaniowy i są finansowane z budżetu gminy.

Jak i gdzie składać wnioski o świadczenia po urodzeniu dziecka?

Choć dostępnych świadczeń jest wiele, ich uzyskanie wymaga spełnienia określonych formalności. Poniżej przedstawiamy ogólne zasady dotyczące składania wniosków oraz instytucji odpowiedzialnych za ich obsługę.

Gdzie składać wnioski?

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS):

– obsługuje świadczenia takie jak: 800+, Rodzinny Kapitał Opiekuńczy (RKO), dofinansowanie żłobkowe, zasiłek macierzyński (dla osób ubezpieczonych),
– wnioski składane są elektronicznie, np. przez:
  - [Platformę Usług Elektronicznych ZUS (PUE)],
  - bankowość elektroniczną (np. PKO BP, mBank, Santander),
  - portal Emp@tia

- Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS/GOPS):

– obsługuje świadczenia wymagające spełnienia kryterium dochodowego, np. „becikowe", specjalne zasiłki opiekuńcze, świadczenia rodzinne,
– wnioski można składać osobiście w siedzibie ośrodka lub elektronicznie przez ePUAP lub Emp@tia.

- Urząd Skarbowy:

– zajmuje się przyznaniem ulgi prorodzinnej – odliczenie uwzględnia się w corocznej deklaracji PIT.

Terminy:

– większość świadczeń ma określone terminy składania wniosków (np. becikowe - 12 miesięcy od urodzenia dziecka, RKO - przed ukończeniem 12. miesiąca życia),
– niedotrzymanie terminu może skutkować utratą prawa do świadczenia.

Dokumenty:

– w zależności od świadczenia mogą być wymagane:
  - akt urodzenia dziecka,
  - dokumenty tożsamości,
  - zaświadczenia lekarskie (np. opieka medyczna od 10. tygodnia ciąży),
  - dokumenty potwierdzające dochód (np. PIT, zaświadczenie z urzędu pracy).

Weryfikacja danych:

– instytucje wypłacające świadczenia mają prawo sprawdzać dane we współpracy z urzędami, ZUS, KRUS, US czy rejestrem PESEL,
– nieprawdziwe dane mogą skutkować odmową lub koniecznością zwrotu świadczenia.

Odwołania i prawa rodziców
W przypadku odmowy przyznania świadczenia przysługuje prawo do:
- odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego (SKO) – w przypadku decyzji MOPS/GOPS,
- ponownego rozpatrzenia sprawy przez ZUS,
- skargi do sądu administracyjnego, jeśli decyzje organów odwoławczych są negatywne.

Nieodpłatna pomoc prawna, porady obywatelskie, bezpłatna mediacja

Masz pytania prawne lub potrzebujesz wsparcia obywatelskiego?
Skorzystaj z bezpłatnej pomocy!

Jak się zgłosić? 📞 Zadzwoń: 616 463 344 (poniedziałek–piątek, 7:30–20:00)
✉️ Napisz: npp@um.poznan.pl

Zadanie jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.

Ministerstwo Sprawiedliwości

FUNDACJA TAURUS

POZnań